

Особливою виразністю відрізняється така форма впливу, як «мода», яка виявляється ефективною, якщо наслідування, яке складає її основу, стимулюється цілеспрямованим зараженням. При цьому важливими виступають чинники модності, до яких відносяться престиж, утилітарність, естетичність тощо. Тобто, якщо бути патріотом є престижним, а патріотична активність заохочується, за допомогою ЗМІ стає можливим ефективне розповсюдження таких моделей для наслідування іншим.

Отже, у роботі з формування патріотичних установок юнаків і дівчат, за сучасних умов розвитку українського суспільства, ми пропонуємо використовувати систему інформаційних соціально-психологічних впливів, які забезпечують ефективність усього процесу патріотичного виховання молоді.

Список бібліографічних посилань

1. Гарькавець С. О. Соціально-нормативна активність індивіда та її психологічні референти: монографія. Харків: Друк. «Мадрид», 2016. 156 с.
2. Гарькавець С. О. Соціально-нормативний конформізм особистості у психологічному вимірі: монографія. Луганськ: Ноулідж, 2010. 343 с.
3. Moscovici S. The Phenomenon of Social Representations // R. M. Farr & S. Moscovici. Social Representations. Cambridge; Paris: Cambridge University Press and Editions de la Maison des Sciences de L'Homme, 1984. P. 3–70.

Отримано 13.02.2017

УДК 159.9:316.77

Максим Олександрович КІТІТОРОВ,

*начальник факультету № 2 – підготовки фахівців
для Національної гвардії України навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ),
кандидат юридичних наук, доцент;*

Дмитро Олександрович НІКОЛЕНКО,

*доцент кафедри загально-юридичних та психологічних дисциплін
факультету № 2 – підготовки фахівців для Національної гвардії України
навчально-наукового інституту навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ),
кандидат психологічних наук, доцент*

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ВПЛИВУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНО- ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ФАХІВЦІВ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Показана практична значущість дослідження феноменів психологічного впливу, психологічного взаємовпливу та психологічного самовпливу визначається їх місцем у системі заходів, спрямованих на забезпечення нового

якісного рівня національно-патріотичного формування особистості майбутнього фахівця НГУ і підготовці його до професійної діяльності в умовах вищих навчальних закладів. В матеріалах розглядаються і уточнюються розуміння психолого-педагогічного впливу, взаємовпливу та психолого-педагогічного самовпливу, аналізується рівень вирішення визначених питань і визначаються невирішені проблеми.

Головною метою виховання військовослужбовця НГУ повинно стати формування його як громадянина, патріота своєї держави, який на основі набуття соціального, військового досвіду, фізичного удосконалення, успадкування духовних надбань українського народу, досягне достатнього рівня розвитку політичної, військової, правової, моральної, трудової, художньо-естетичної культури, буде здатний відстоювати національні інтереси України.

Національно-патріотичне виховання майбутніх офіцерів НГУ – це комплексна системна і цілеспрямована психолого-педагогічна діяльність щодо формування у курсантів високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави. Найважливішим пріоритетом національно-патріотичного виховання є формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації.

Розкриття особливостей психолого-педагогічного впливу в забезпеченні національно-патріотичного виховання фахівців для Національної гвардії України є вагомим фактором підвищення результативності даного процесу.

В науковій літературі психолого-педагогічний вплив розглядається, як необхідний складовий елемент розуміння психічної активності людини.

Одним із найбільш уживаних визначень психолого-педагогічного впливу є визначення його, як цілеспрямованого переносу руху та інформації від одного учасника взаємодії до іншого.

Разом з цим, психолого-педагогічний вплив інколи визначають як детермінований певними мотивами і такий, що переслідує визначену мету вплив окремої особистості або групи на психологію іншої особистості або групи вербальними або невербальними засобами, а психологічний взаємовплив, як поєднання двох суміжних актів психолого-педагогічного впливу.

Окремі автори характеризують психолого-педагогічний вплив, як навмисне, цілеспрямоване втручання в процеси психічного

відображення дійсності іншої людини і відмежовують його від психічного взаємовпливу.

Наведені визначення дозволяють більш чітко диференціювати між собою такі поняття, як «дія», «соціальна дія», «комунікативна дія», «взаємодія», «психологічний вплив» і «психологічний взаємовплив». Дані категорії являють собою різну за характером і спрямованістю активність особистості і групи. Із вищезазначеного випливає відмінність категорій «комунікативної дії», «взаємодії» та «взаємовпливу». Якщо перші дві категорії являють собою в більшій чи меншій мірі узгоджені взаємні дії учасників спільної діяльності, які переслідують єдину мету, то категорія психологічного взаємовпливу конструється із актів психологічного впливу учасників цього процесу один на одного.

Окремий інтерес привертає до себе зміст поняття психолого-педагогічного самовпливу як інтегрованої психологічного впливу. Якщо при психолого-педагогічному впливі один індивід здійснює вплив, а інший приймає його, то при психологічному самовпливі обидві ці функції виконує одна особа. Незважаючи на певні відмінності у тлумаченнях механізму самовпливу, в узагальненому вигляді це вмотивований, цілеспрямований процес впливу особистості на власну психіку, опосередкований головним чином внутрішнім мовленням.

Дослідження процесів психологічного впливу, взаємовпливу та самовпливу ґрунтуються на принципах системного аналізу, соціально-психологічного детермінізму, єдності суспільної психології, діяльності і спілкування.

Аналіз матеріалів з проблеми дозволяє сформулювати п'ять основних груп факторів які визначають особливості психолого-педагогічного впливу та похідних від нього процесів: 1) детермінанти, які пов'язані з особливостями взаємодіючої пари та впливом на них соціального оточення; 2) детермінанти, які пов'язані з цілями, задачами і змістом впливу; 3) детермінанти, які пов'язані із засобами і способами взаємодії; 4) детермінанти, які пов'язані з умовами психолого-педагогічного впливу; 5) детермінанти, які пов'язані із взаєморозумінням і взаємовідносинами між учасниками процесу.

Для поглибленого і всебічного розуміння смислу зазначених категорій їх необхідно піддавати структурному, змістовному, функціональному і генетичному аналізу. З метою підвищення практичної значимості теоретичних розробок феномени психолого-педагогічних впливів необхідно розглядати в соціальному контексті, розкриваючи особливості критеріїв розрізнення понять та способів впливів. Головну увагу, при цьому, слід звернути на: ступінь активності

суб'єкта психолого-педагогічного впливу; б/ на ступінь активності об'єкта психолого-педагогічного впливу; ступінь критичності прийняття змісту психолого-педагогічного впливу; спрямованість способу психолого-педагогічного впливу на певну підструктуру психіки об'єкта, а також на зв'язки психолого-педагогічного впливу і самовпливу із соціальним оточенням які впливають на їх ефективність і цілі. Зазначимо, що для критеріїв оцінки психолого-педагогічного впливу, взаємовпливу та самовпливу їх важливо розглядати як органічну єдність, як взаємозв'язок процесу і результату. Аналіз результату впливу допоможе зрозуміти за допомогою яких засобів і прийомів, якими зусиллями досягнутий той чи інший результат, виявить невикористані можливості, підкаже необхідні напрямки корегування.

Отже, психолого-педагогічний вплив це цілеспрямована, вмотивована активність одного суб'єкта або групи по відношенню до іншого суб'єкта або групи, яка проявляється в процесі взаємодії. Психолого-педагогічний вплив характеризується навмисним, цілеспрямованим втручанням в процеси відображення іншої людини або групи. Психолого-педагогічний вплив може здійснюватись на свідому та підсвідому сфери особистості. Критерієм психолого-педагогічного впливу є зміни психічної активності людини, які проявляються в її поведінці та діяльності. Психолого-педагогічний вплив одного суб'єкта або групи на інший суб'єкт або групу може мати різний рівень усвідомленості. Психолого-педагогічний вплив здійснюється у вербальній та невербальній формах. Психолого-педагогічний вплив має види і форми які відрізняються за спрямованістю, змістом, структурою, інтенсивністю тощо. Психолого-педагогічний взаємовплив є зустрічним процесом психологічних впливів з боку суб'єктів або груп один на одного в процесі взаємодії. Психолого-педагогічний самовплив є психологічним впливом особистості на власний внутрішній світ.

Подальше поглиблене наукове відпрацювання категорій психолого-педагогічного впливу, взаємовпливу та самовпливу, комплексний підхід до їх оволодіння в процесі національно-патріотичного виховання майбутніх офіцерів НГУ сприятиме підвищенню ефективності діяльності системи ОВС в цілому.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну гвардію України: закон України від 13.03.2014 № 876-VII. *Відомості верховної ради України*. 2014. № 17. С. 594.
2. Максименко С. Д. Генезис существования личности. Киев: КММ, 2006. 240 с.

Отримано 13.02.2017